

Kristianstads
kommun

Bilden är AI-genererad

AI-strategi för Kristianstads kommun

Innehåll

Inledning	3
Vad är AI.....	3
Kristianstads kommun och AI.....	3
Syfte	4
Ökad tillgänglighet och effektivitet	5
Ökad kompetens och attraktivitet	5
Ökad kvalitet genom informationshantering.....	6
Ökad hållbarhet och resursoptimering.....	6
Strategiska mål	6
Digital transformation.....	7
Datadrivet beslutsfattande.....	8
Kompetensutveckling och utbildning.....	8
Förhållningssätt, etik och ansvar	9
Säkerhet och integritet	9
Samverkan och innovation	10
Förutsättningar och krav	10
Utmaningar och juridik	10
Risker	11
Förtroende och transparens	11
Juridik och AI	12
Personuppgifter.....	12
Sekretess.....	12
Upphovsrätt	13
Arbetsmodell och uppföljning.....	13
Digital färdplan	13

Inledning

De nya möjligheter som kommer med digitaliseringen ger goda förutsättningar att möta framtidens utmaningar, och utgångspunkten i Kristianstads kommuns digitaliseringsarbete är alltid ur medborgarnas, näringslivets och övriga intressenters behov.

AI (Artificiell Intelligens) har haft ett stort genomslag, och dess stora potential skapar helt nya möjligheter. För oss som kommun ur ett internt perspektiv för att vidareutveckla och effektivisera arbetsmetoder och förmågor, och externt för att öka vår tillgänglighet och service. Det är samtidigt av yttersta vikt att vara medveten om och förstå alla de risker och utmaningar som kommer med AI.

Vad är AI

AI är ett samlingsnamn för olika teknologier som syftar till att få datorer och IT-system att utföra uppgifter som normalt kräver mänsklig intelligens. Detta inkluderar förmågan att lära sig från erfarenheter, anpassa sig till nya situationer, lösa komplexa problem och interagera med människor. AI används i många olika tillämpningar, alltifrån röststyrda assistenter och självkörande bilar till analysverktyg. Det är ett brett och mångfacetterat område som ständigt utvecklas och förbättras.

Den senaste tidens snabba utveckling med generativ AI möjliggör och påverkar oss ur en rad aspekter. Generativ AI är en gren inom artificiell intelligens som fokuserar på att skapa nytt innehåll, såsom text, bilder, ljud, video, programkod mm. Det kan användas inom många områden inklusive konst, musik, systemutveckling eller marknadsföring.

Kristianstads kommun och AI

Inom offentlig sektor har AI generellt sett stor potential att skapa fördelar som sträcker sig över alla verksamhetsområden. Genom att använda AI på ett ansvarsfullt och transparent sätt kan Kristianstads kommun inte bara förbättra sin effektivitet, tillgänglighet och kvalitet, utan också främja demokratiska rättigheter, innovation och utveckling.

Trots den enorma potentialen finns det utmaningar med AI, alltifrån upphovsrätts- och källkritiksfrågor till etik och risk för att skapa och sprida

falsk information, som måste hanteras. De senaste AI-verktygen är så kraftfulla att de kan skapa innehåll som upplevs helt realistiska och därmed väldigt svåra för människan att avgöra dess äkthet. AI som teknik har redan stor påverkan i samhället och med det påverkas även Kristianstads kommun i takt med att omvärlden i allt större utsträckning använder AI-lösningar.

Eftersom AI-verktyg ofta tränas på stora mängder av tillgängliga data, finns dessutom risk att känsliga data exponeras på ett olämpligt sätt. Det är därför av stor vikt att efterleva gällande lagstiftning, och utmaningarna har medfört att EU arbetat fram AI Act som reglerar tillämpningar som nyttjar AI inom EU.

För att ta tillvara möjligheterna, hantera påverkan och samtidigt minimera riskerna med AI, är det av stor vikt att följa utvecklingen och samverka med andra organisationer såsom AI Sweden, men även med andra kommuner och regioner samt med SKR, Sveriges Kommuner och Regioner, och Inera. Detta inkluderar även den av regeringen tillsatta AI-kommissionen, som har tagit fram en färdplan för AI i Sverige.

Kristianstads kommuns AI-strategi är framtagen för att ange inriktningen för kommunens arbete med AI, och kopplar till det övergripande målet att Kristianstads kommun ska ligga i framkant med att ta tillvara digitaliseringens möjligheter.

Syfte

Kristianstads kommuns övergripande syfte med att nyttja AI är att förbättra servicen för medborgare, näringsliv och besökare och vidareutveckla och effektivisera våra arbetssätt. Målet är att vara en smart och inkluderande kommun där AI används för att främja demokratiska rättigheter, hållbarhet, tillgänglighet och innovation.

Med ansvar, förtroende och transparens som grund har Kristianstads kommun följande målsättningar med AI.

Ökad tillgänglighet och effektivitet

Genom att nyttja AI-lösningar ska kvaliteten och tillgängligheten öka för näringsliv, besökare och medborgare oavsett teknisk kompetens, och även möjliggöra förbättrat stöd för personer med särskilda behov. Utvecklingen ska ske med ett inkluderande synsätt och ta hänsyn till digitalt utanförskap, och där ökad tillgänglighet främjar demokratiska rättigheter.

AI ska stärka välfärden genom att utveckla nya arbetssätt, effektivisera administrativa processer och förbättra våra förmågor.

Ökad kompetens och attraktivitet

Förmågan att dra nytta av AI kommer vara en viktig faktor nu och framöver. Genom att ta hjälp av AI ska det livslånga lärandet främjas för alla grupper i samhället och bidra till att bygga kompetens och beredskap för framtidens arbetsmarknad. Detta kan exempelvis ske genom att AI möjliggör ett mer anpassat lärande.

Inom utbildningsområdet finns flera möjliga nyttor med AI, alltifrån att kunna erbjuda anpassade inlärningsmetoder, upplevelser och tillgång till olika typer av utbildningsresurser för elever med olika förutsättningar och behov.

AI ska stärka Kristianstads kommuns attraktivitet som arbetsgivare genom att medarbetarna har tillgång till och nyttjar AI som en integrerad del i sitt arbete.

Ökad kvalitet genom informationshantering

AI har förmågan att analysera stora mängder data vilket kan ge bättre insikter och förutsägelser som hjälper våra verksamheter och personal att fatta mer välgrundade beslut. En avgörande förutsättning är därför att ha god struktur och kontroll på hanteringen av data och information, En datadriven organisation, som fattar beslut och bedriver verksamhet baserat på data och insikter snarare än intuition eller antaganden, leder till ökad kvalitet i underlag och arbetsprocesser, vilket i sin tur leder till bättre leveranser och utfall.

Ökad hållbarhet och resursoptimering

Det finns flera utmaningar som påverkar offentlig verksamhet, exempelvis den demografiska utvecklingen, ökade resurser för att hantera klimatförändringar och en ökad efterfrågan på kritiska resurser. AI som teknologi har förmågor som kan spara kostnader, minska energiåtgång och optimera resurser.

AI kan även analysera arbetsflöden och föreslå förbättringar för att optimera användningen av arbetskraft, vilket kan leda till bättre schemaläggning och minskade övertidskostnader.

Med hjälp av AI kan det skapas långsiktigt hållbara lösningar och arbetsmetoder. Samtidigt är det av vikt att verka för att minimera den miljöpåverkan som AI-lösningar själva orsakar. I analys- och beslutsprocesser vid införande av AI-lösningar ska därför miljöaspekter vägas in.

Strategiska mål

Inom offentlig sektor har AI potential att skapa en rad fördelar som sträcker sig över våra olika verksamhetsområden. Genom att använda AI kan både effektivitet och kvalitet förbättras, men också främja innovation och utveckling.

För att dra nytta av AI på bästa sätt arbetar Kristianstads kommun mot ett antal strategiska mål, som åskådliggörs i bilden nedan.

Digital transformation

Att skapa reella nyttor med hjälp av AI handlar främst om verksamhetsutveckling och digital transformation. För att skapa sådan verksamhetsutveckling med hjälp av AI ska Kristianstads kommun:

- utforska nya och innovativa sätt att använda AI för att förbättra kommunens tjänster och livskvaliteten för medborgarna
- med hjälp av AI-stöd hitta lösningar på komplexa problem och ta tillvara på information från tidigare erfarenheter
- automatisera administrativa processer för att öka effektiviteten och minska kostnaderna
- verka för att införandet av de AI-lösningar som planeras sker fullt ut i verksamheten och att den omställning av arbetssätt som krävs sker med hänsyn till arbetsmiljö, i samklang med medarbetarna och nyttjar faktisk verksamhetskunskap

- arbeta efter en modell som beaktar behov och lämplig prioritering av initiativ, nyttovärdering och uppföljning av nyttoeffekter
- arbeta i test- och labbmiljö för att kontinuerligt utvärdera ny teknik och som möjliggör näringslivets och forskningens medverkan i verksamhetsutvecklingen
 - Genomföra pilotprojekt för att testa och utvärdera nya AI-teknologier.

Datadrivet beslutsfattande

För att AI-lösningar ska fungera tillfredsställande krävs tillgång till kvalitativa datamängder. Genom en vidareutveckling av en datadriven organisation ska Kristianstads kommun:

- använda AI där så är möjligt för att analysera tillgängliga datamängder och stödja beslutsfattande inom verksamhetsområdena
- säkerställa tillgång till kvalitativa datamängder
- se till att strukturerad och säker informationshantering möjliggör för AI-användning, främst genom att
 - se information som strategiskt viktig och som en tillgång både för internt och externt nyttjande och vara källkritisk
 - skapa förutsättningar för effektiv datadelning med fokus på öppenhet i möjligaste mån
- säkerställa ett tydligt ägarskap för all data som hanteras och produceras inom kommunens verksamheter.

Kompetensutveckling och utbildning

Kristianstads kommun ska dra nytta av potentialen med AI. Det är därför av stor vikt att det ges möjlighet till både kompetensutveckling och lärande genom att:

- förbättra AI-kompetensen genom att öka medvetenheten om AI:s möjligheter, påverkan och risker gällande ansvarsfullt nyttjande, källkritik, innovationsutveckling och förändringsledning med mera
- främja så att både medborgare, besökare och näringsliv ökar förståelsen och förmågan att använda AI, exempelvis genom samverkan via bibliotek och mötesplatser

- livslångt lärande; inkludera AI för att bidra till att bygga kompetens och beredskap för framtidens arbetsmarknad
- investera i utbildningar för kommunens anställda för att öka AI-kompetensen
- sprida AI-kunskap i alla delar av kommunens organisation

Förhållningssätt, etik och ansvar

För att stärka Kristianstads kommuns förmåga för ett etiskt och ansvarsfullt nyttjande av AI i verksamheten, med kvalitativa processer, ska:

- förhållningssätt och stödande vägledning för kvalitativ, användarvänlig och säker AI-användning tas fram
- AI-lösningar användas på ett etiskt, rättvist, icke-diskriminerande, transparent och ansvarsfullt sätt
- sociala, legala, hållbarhetsmässiga och arbetsmiljömässiga aspekter beaktas vid implementering och nyttjande av AI
- AI inte ersätta mänsklig kontakt i situationer där mänsklig omsorg och relationer är avgörande
- det finnas tydligt utpekat ansvar för implementering, förvaltning och nyttjande av AI-tjänster och deras beslut
 - varje anställd har ansvar för den information som man själv matar in i ett AI-system och för hur man använder resultatet från ett AI-system
- genom kommunens digitaliseringsarbete bevaka AI-initiativ samt säkerställa att de följer relevanta lagar, regler och normer.

Säkerhet och integritet

AI innebär också ett ökat säkerhetshot, både tekniskt och integritetsmässigt, där skadliga aktörer kan använda den nya tekniken för att genomföra cyberattacker mot vår organisation. Likaså behöver de AI-lösningar som införs inte medföra nya säkerhets- och integritetsrisker. För att upprätthålla en hög säkerhetsnivå ska:

- det säkerställas att hela IT-miljön är säker och skyddar personalens och medborgarnas data och integritet
- AI användas för att öka säkerheten där så är lämpligt

- de AI-lösningar som införs vara säkra och uppfylla adekvat nivå av dataskydd, informationssäkerhet och kundsäkerhet
- det investeras i säkerhetshöjande utbildningar där även AI beaktas för kommunens anställda.

Samverkan och innovation

Kristianstads kommun ska genom aktiv samverkan med omvärlden öka de egna AI-kunskaperna och bidra till en AI-utvecklingen som gynnar samhället, genom att:

- samarbeta med andra kommuner, regioner, myndigheter, utbildningsinstitutioner och näringsliv samt andra nationella och internationella aktörer
- delta i samverkansinitiativ för gemensamma AI-satsningar för att kunna dela resurser och genomföra större och mer komplexa AI-projekt
- främja forskning och innovation genom att dela data.

Förutsättningar och krav

Det krävs en god teknisk infrastruktur för att dra största möjliga nytta av AI. För att tillse och upprätthålla en AI-anpassad infrastruktur kommer det att krävas förmågor och kompetens att på rätt sätt nyttja tjänster från ledande leverantörer, vilket medför att Kristianstads kommun behöver:

- införskaffa och underhålla kunskap för att etablera en AI-anpassad teknisk infrastruktur för test, utveckling, förvaltning och övervakning av AI-lösningar
- utveckla både gemensamma och anpassade kravställningar vid upphandling av AI-lösningar som säkerställer bland annat äganderätt och tillgång till den data som produceras.

Utmaningar och juridik

Med AI kommer även risker och utmaningar, alltifrån etiska och sociala till säkerhetsmässiga och juridiska.

Risker

Vid nyttjande av AI kommer ett antal risker, exempelvis:

- AI-lösningar är inte alltid transparenta i hur de fungerar och vilka beslut de fattar. Det finns därför risk att användare inte kan förstå eller ifrågasätta AI-beslut
- AI-lösningar utformas och implementeras inte alltid på ett sätt som förhindrar diskriminering eller partiskhet
- AI-lösningar kanske inte skyddar användarnas integritet eller säkerställer att personliga data eller personuppgifter hanteras på ett tillräckligt säkert och lagligt sätt
- det kan vara svårt att säkerställa att AI-lösningar är säkra och robusta mot manipulation och attacker
- bristande datakvalitet kan leda till osäkra resultat
- AI-lösningar kan användas för skadliga ändamål, exempelvis genom cyberattacker, integritetsintrång eller desinformation.

Genom att beakta och hantera riskerna och följa de strategiska mål som beskrivs i AI-strategin skapas rätt möjligheter för en ansvarsfull användning av AI inom Kristianstads kommun.

Förtroende och transparens

Sammantaget kan riskerna medföra att medborgarnas förtroende och kommunens varumärke påverkas. Det är därför av största vikt att Kristianstads kommun arbetar för en demokratisk, ansvarsfull och transparent användning av AI.

För att bevara eller stärka förtroendet för Kristianstads kommun vid användande av AI innebär det att:

- följa lagstiftningen, såsom dataskyddsförordningen (GDPR) och AI-förordningen (AI Act), och analysera om det man tänkt göra är lagligt innan man börjar använda AI-systemet
- följa offentlighetsprincipen och kraven på transparens
- efterleva förvaltningslagen och som myndighet ta ansvar för och kunna motivera beslut och förklara vad som lett till vald slutsats
 - därav behöver varje verksamhet förstå och förklara sitt AI-systems inre funktioner på lämplig nivå

- det behöver övervägas om det skapas nya allmänna handlingar genom användning av AI-systemet och hur de i så fall ska lagras och diarieföras

Krav på informationssäkerhet, dataskydd och en riskbaserad avvägning av olika aspekter och hänsyn ska alltid beaktas för AI-lösningar.

Allt arbete som skapas med hjälp av AI-verktyg behöver således kvalitetssäkras. Styrkor och svagheter avgörs i första hand av kvaliteten på de tjänster och den service som tillhandahålls, och olika målgrupper ska kunna utnyttja sina demokratiska rättigheter och skyldigheter, vilket kräver insyn, delaktighet och dialog.

Juridik och AI

Det är en utmaning att lagstiftning och praxis utvecklas efterhand, och inte alltid i takt med utvecklingen. Kristianstads kommun behöver således kontinuerligt bevaka ny lagstiftning som berör AI. Särskilt viktiga områden rör personuppgifter, sekretess och upphovsrätt.

Personuppgifter

Att mata in personuppgifter i ett AI-system är att behandla personuppgifter. All behandling av personuppgifter ska följa de grundläggande principerna i GDPR. Om och hur principerna uppfylls måste analyseras innan AI-systemet används för den tänkta behandlingen och behandlingen ska dokumenteras.

Vid införande av AI som en ny teknik ska det i de flesta fall också göras en konsekvensbedömning enligt GDPR innan personuppgifter används i ett AI-system.

Sekretess

Enligt offentlighets- och sekretesslagen får information som omfattas av sekretess inte röjas för utomstående. Om det finns en sekretessbrytande bestämmelse är det tillåtet att föra över sekretesskyddad information till leverantörer av molntjänster, dock endast när leverantörer och eventuella underleverantörer verkar inom Sveriges gränser och omfattas av lag om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning eller lagring av uppgifter.

För att avgöra om det är tillåtet att mata in sekretessbelagda uppgifter i ett AI-system behöver det därför göras en teknisk och juridisk analys.

Upphovsrätt

Gällande lagstiftning och praxis avseende upphovsrätt måste också beaktas vid införande och användande av AI-lösningar.

Arbetsmodell och uppföljning

Uppföljning och genomförande av AI-strategin ska ske genom ordinarie strukturer för verksamhetsutveckling, digitaliseringsarbete samt budgetprocesser. Kostnader till följd av strategin finansieras inom befintlig ram och eventuella tillskott lyfts i budgetprocessen.

Digital färdplan

Digitaliseringsarbetet i Kristianstads kommun följer en digital färdplan, som arbetas fram i samverkan med samtliga verksamheter. De insatser och aktiviteter som följer av AI-strategin integreras i den digitala färdplanen.

För mer information

Digitaliseringsavdelningen
Kristianstads kommun

Martin Ranstorp

Tel: 044-13 54 45

Mats Wemmenborn

Tel: 044-13 22 81

Mikael Frick

Tel: 044-13 54 04

AI-strategi för Kristianstads kommun

Dnr [Ange diarienummer]

Antagen av [Ange organisation]

[Ange datum]

Kristianstads
kommun

Kommunledningskontoret |
Digitaliseringsavdelningen

Martin Ranstorp | 044-13 54 45

www.kristianstad.se | kommun@kristianstad.se